

ТРАСФЕРИРАНЕ НА ИЗОБРАЖЕНИЯ ВЪРХУ КЕРАМИЧНИ ПОВЪРХНОСТИ

Румен Кр. Богданов

TRANSFERRING OF IMAGES ON CERAMIC SURFACES

Rumen Kr. Bogdanov

ABSTRACT: Current paper presents in brief the huge potential of screen printing as one of the most popular methods for ceramic objects decoration. It describes some effective methods for transferring of hand and digital images onto a ceramic surface. In addition, present text describes the basic principles of direct and indirect screen printing of images, as well as the work with ceramic ink and ceramic and glass paints.

KEYWORDS: image transfer, ceramics, decoration, technology, screen printing

Стремежът към красота и естетика винаги е съпътствал живота на човека. Виждаме го в архитектурата, дизайна, предметите, на чиито декорации се възхищаваме от векове до наши дни. За осъществяването на това са необходими познания и умения, които с развитието на технологиите са се усъвършенствали във времето и предметите освен функция, все по-лесно и бързо получават и своята външна украса.

Тук ще разгледаме един от най-популярните методи за декорация на предмети от керамика – ситопечата, който би могъл да бъде приложен и в обучението по керамика. Многообразието от техники за украса на изделията с глазури, емайл, създава възможност за богати цветови гами и ефекти в керамичното производство [Балкански, Д.:49]. Съществуват релефни и плоски декори. В основата си керамиката е ръчен труд и много от декорациите се рисуват. Поради сложността и спецификата си някои изображения е по-добре да бъдат предварително подготвени и трансферирани върху керамичното изделие (форма).

С развитие на технологиите са открити методи за бързо и качествено прехвърляне на изображения върху керамични повърхности. Наред със съвременните принтери, работещи с керамични бои, ситопечатът си остава незаменим за прехвърляне на изображение. Патентован като техника през 1907 г. от англичанина Самюел Саймън, този вид печат се осъществява чрез преминаване на мастило през специална финна мрежа (сито). Ситото се опъва върху дървена или метална рамка и се залива със светлочувствителна емулсия. След изсушаване върху емулсията се поставя прозрачен филм (диапозитив), от който ще се копира образът. Проектите могат да бъдат нарисувани на ръка или компютърно генерирани чрез графични редактори като Photoshop, CorelDraw и други. Филмът се притиска със стъкло и се експонира (засветява) с ултравиолетова светлина. Проявяването на образа се извършва със силна струя вода, като от емулсията се отмиват незасветнатите зони на изображението. Там, където светлината е въздействала, емулсията се полимеризира и става неразтворима с вода. След изсушаване ситото е готово за печат. Печатането се извършва, като върху ситото се постави мастило, което с помощта на твърда гумена лента (ракел), преминава през отворите на ситото и остава на печатаемата повърхност.

Съществува директен и индиректен ситопечат. Директният се прилага при печатането върху бисквитирани повърхности, като фаянсови и теракотни плочки и други. Индиректният печат представлява печат на копирки – декали. Те могат да се използват при украса на по-сложни, обемни форми. Изображението се отпечатва по метода на ситопечата върху специална желатинова трасферна хартия и се пренася върху глазирана и изпечена керамична повърхност, посредством вода или топлина. Освен готовите бои, произвеждани от фирми като “Johnson Matte”, “Hereos” и други, художникът декоратор може да си направи сам керамично мастило като смеси надглазурен керамичен пигмент с medium, който се прави чрез изпаряване на терпентин на водна баня. С него могат да се смесват керамични и стъklarски пигменти.

В керамиката се използват надглазурни и подглазурни бои. Надглазурните бои се изпичат при различни температурни режими. Стъklarските на 600°C, а керамичните на 820–900°C. При по-висока температура има опасност червеният цвят да изгори и да се „загуби“.

Използват се и подглазурни керамични такива. Декори се печатат директно върху бисквитирани изделия, които след това се глазират с прозрачна глазура и изпичат на висок градус. Този метод се използва за печатане на фаянсови и теракотни плочки. Декорацията с нейните характеристики (размер, начин на изграждане, композиционни решения) създава множество образи и богати възможности за творчески решения; развива въображението, зрителната памет, вариативното и комбинативно мислене [Балкански, Д.:115].

Литература:

1. Балкански, Д. Декоративно-приложните изкуства в обучението по изобразително изкуство. УИ ШУ, 2009, с.49, 115.
2. Кацев, Д. Въведение в ситопечата, С., 2005.

*Румен Кръстев Богданов, преподавател
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“,
Педагогически факултет,
катедра „Визуални изкуства, теория и методика“
rbogdanov@mail.bg*